

SIGNAL-DANSK

Punktum

**Spørgsmåls-
tegn**

Udråbstegn

**Komma med
x og o**

TEGNSÆTNING

Punktum

Punktum er det vigtigste tegn, når du skriver, for det viser, hvornår en sætning stopper, og en ny begynder. Punktum bruges til at inddele en tekst i mindre dele, der hver især giver mening. Efter et punktum skal du altid starte næste sætning med et stort bogstav.

PUNKTUM

OPGAVE 1

Sæt punktum og ret til stort bogstav i sætningerne herunder.
(Husk at navne også skrives med stort.)

i dag er det mandag. det er ugens bedste dag.

jeg hedder viggo min søster hedder vigga

det er regnvejrs vi tager bussen til skole

ole ønsker sig nye gumpestøvler hans gamle støvler er i stykker

i dansktimen skriver børnene tekster det har deres lærer bestemt

min farmor bager boller det er verdens bedste boller

der kommer en rød bil kørende den ser dyr ud

i weekenden skal vi i lalandia vi skal bade og hygge os

benjamin har nye sko på de er magen til noahs sko

min kanin hedder plet jeg elsker min kanin

OPGAVE 2

Læs teksten og sæt punktum. Ret til store bogstaver. Husk at navne også skal være med store bogstaver.

valde bliver 12 år i dag han ønsker sig nye rulleskøjter og en hundehvalp
hans mor gider ikke have en hundehvalp det gider hans far heller ikke

valde håber alligevel på en hvalp han ønsker sig en brun hund han vil
kalde den for abel

nu kommer gæsterne de har gaver med valde får sneakers af sine
bedsteforældre de er seje nu åbner han pakken fra sin moster og onkel
der er rulleskøjter i pakken valde bliver glad

de spiser kage og drikker kakao gæsterne synger en sang for valde
bagefter kommer hans mor og far med en stor kasse kassen bevæger sig
lidt valde er spændt

han åbner kassen han kan ikke tro det der er er hvalp i kassen
nu er valde lykkelig han har fået sit største ønske opfyldt



OPGAVE 3

Skriv selv en lille tekst. Der skal være præcis 15 punktummer (sætninger) i din tekst.

Spørgsmålstegn

Spørgsmålstegnet bruger du, naturligvis, når der stilles et spørgsmål. Fx:

«Vil du lege med mig?»
«Hvornår begynder filmen?»

Spørgsmålstegnet erstatter punktummet i sætningen. Du skal altså IKKE både sætte spørgsmålstegn og punktum.

OPGAVE 4

En sætning, der starter med et spørgsord, slutter altid med et spørgsmålstegn. Skriv selv en sætning med hvert spørgeord.

Hvorfor

Hvornår

Hvad

Hvem

Hvordan

Hvilke

Udråbstegn

Ligesom ved spørgsmålsteget, erstatter et udråbstegn punktummet i sætningen.

Du skal altså IKKE både sætte udråbstegn og punktum.

Du skal bruge udråbstegn, når der bliver givet en ordre, der er et udråb, en opfordring, et ønske eller når der skal sættes ekstra opmærksomhed på noget.

Fx «Av! råbte hun.» «Nu skal du slappe af!» «Vi ses!»

OPGAVE 5

Læs sætningerne herunder og sæt kryds.

Skal sætningen slutte med et punktum, et spørgsmålstegn eller et udråbstegn?

	.	?	!
Vil du med hjem og se min kat			
I dag er det lørdag			
Jeg fik havregryn til morgenmad			
Så sæt dig dog ned			
Hvorfor ligger nøglerne på gulvet			
Ræk mig lige mælken			
Hvornår skal vi besøge bedstefar			
Min kat hedder Buller			
Hej William			
Hvordan kommer du hjem fra skole			
Hvor mange småkager er der til hver			
Der er 5 småkager til hver			
Det er min mor, der har bagt dem			
Hvor har hun opskriften fra			
Hænderne op			
Hvem er din bedste ven			
Du er ikke rigtig klog			

Komma med kryds og bolle (1)

Nu har du lært om sætninger, der slutter med et punktum, men en sætning kan godt bestå af flere dele, der skal adskilles. Dertil skal du bruge et (eller flere) kommaer. Nu skal du lære, hvordan du sætter komma med kryds og bolle i en sætning.

KRYDS OG BOLLE

Hvis der er to helsætninger (en sætning med et udsagnsled og et grundled), skal disse adskilles af et komma.

HELSÆTNINGER

O = Udsagnsled. Udsagnsledet beskriver en handling.

Du finder udsagnsledet i en sætning ved at lede efter de ord, du kan sætte AT / JEG foran.

Fx. «Ida spiller bold.» «Spiller» er udsagnsledet, da du kan sige «jeg spiller».

X = Grundled. Grundeledet i sætningen er den/dem, der udfører handlingen.

Du finder grundledet i en sætning ved at sige HVEM?

Fx «Ida spiller bold.» Du har lige fundet ud af, at «spiller» er udsagnsledet. Nu kan du spørge «Hvem spiller?» Svaret er «Ida». Ida er altså grundledet:

Ida spiller bold.

X O

OPGAVE 6

Find udsagnsled og grundled og sæt kryds og bolle i sætningerne:

Solen skinner i dag.

I går slog Helle sit knæ.

Vi får kage hver søndag.

Knæet blødte meget.

Min far er sød.

Hun fik plaster på.

Vi tager bussen til ZOO.

Mor hentede hende på skolen.

Julie spiller Minecraft på iPad.

Familien tog flyet på ferie.

Frisøren klipper min farmor.

På tanken købte de slik og chips.

Komma med kryds og bolle (2)

Hvis en sætning består af to helsætninger, der begge har et udsagnsled og et grundled, skal der være et komma mellem de to helsætninger:

Josef rider på et æsel, og Maria føder et barn.

X O X O

Du kan som regel høre, hvor du skal sætte kommaet, for der er en naturlig pause, men ellers skal kommaet ofte være før et bindeord (og, men, fordi, som, da ...)

OPGAVE 7

Find udsagnsled og grundled og sæt kryds og bolle i sætningerne. Sæt også komma.

Geo går til badminton og Gitte går til fodbold.

Min mor siger at vi skal til Italien til sommer.

Læreren uddeler opgaver og eleverne løser dem.

Senere får Eigil en is men kun hvis han spiser sin aftensmad.

Alberts yndlingsfarve er rød men Jeppe bryder sig ikke om rød.

I går snublede min farfar da han steg ud af bilen.

Jeg får en gave af Julemanden fordi jeg er en artig dreng.

Benny køber en knallert som han ønsker sig rigtig meget.

I klassen læser de en god bog som læreren valgte.